

Vergaderjaar 2019–2020

32 317

JBZ-Raad

Nr. 578

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 november 2019

Op 30 en 31 oktober heb ik een werkbezoek gebracht aan Griekenland om een indruk te krijgen van de situatie op het gebied van opvang, asiel en terugkeer, aan te dringen op de noodzaak voor structurele verbeteringen terzake en te herbevestigen dat Nederland zijn ondersteuning daarbij zal voortzetten en zonodig intensiveren. Mijn bezoek bouwde voort op het bezoek van mijn voorganger Staatssecretaris Harbers van 13 en 14 februari jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 544). Hij heeft toen enkele voorstellen gedaan om Griekenland verder te ondersteunen. Conform de toezegging aan het Lid Voordewind tijdens het Algemeen Overleg (AO) van 6 maart jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 548) informeer ik u via deze brief over de voortgang van de Nederlandse inzet voor structurele verbeteringen op het terrein van opvang, asiel en terugkeer en het bevorderen van de samenwerking binnen de Griekse vreemdelingenketen. Ook ga ik kort in op de stand van zaken van de Griekse asielprocedures, zoals ik de leden van de D66-fractie heb toegezegd in mijn beantwoording van het schriftelijk overleg JBZ-Raad d.d. 1 oktober jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 570).

Sinds het bezoek van mijn voorganger is de situatie in Griekenland gewijzigd. De nieuwe regering onder Minister-President Mitsotakis toont een grotere veranderingsbereidheid en zet daadwerkelijk in op structurele maatregelen gericht op betere opvang, efficiëntere asielprocedures en meer terugkeer. Het kabinet verwelkomt deze inzet. Tegelijkertijd wordt de nieuwe regering geconfronteerd met de hoogste maandelijkse instroom sinds de EU-Turkije Verklaring. Hierdoor zijn de opvangfaciliteiten overvol, waardoor met name op de Griekse eilanden de schrijnende situaties van afgelopen jaren aanhouden en zelfs verergeren.

Sinds de migratie-crisis van 2015–2016 en nadat in de periode direct daarna de ergste noden door middel van noodhulp waren gelenigd, ondersteunt Nederland Griekenland bij het doorvoeren van structurele verbeteringen. Dat wil zeggen: zorgen dat Griekse autoriteiten uiteindelijk zelf in staat zijn alle aspecten van asiel- en migratiemanagement te

beheersen. Zoals vaker met uw Kamer gedeeld is het van essentieel belang dat, naast de steun van de lidstaten en de EU, Griekenland zelf verantwoordelijkheid neemt. Een duurzame oplossing ligt uiteindelijk bij de capaciteitsopbouw van de Griekse autoriteiten zelf. Daarom heeft Nederland veel geïnvesteerd in het delen van kennis en expertise om de beoogde structurele verbeteringen door te voeren, met name via de inzet van Nederlandse experts bij Frontex, het *European Asylum Support Office* (EASO) en de Europese Commissie, strategische detacheringen van beleidsexperts en wederzijdse bezoeken.

Het structureel verbeteren van de opvang en het bevorderen van de ketensamenwerking

Nederland heeft tegen de achtergrond van de voortdurende tekortschietende opvang op met name de Griekse eilanden de steun op expertniveau geïntensiveerd. Dit betreft steun zowel in EU-verband als op bilateraal niveau en richt zich onder andere op het bevorderen van de samenwerking binnen de Griekse vreemdelingenketen bij het bieden van humane opvang. Zo stelt Nederland doorlopend een elftal experts van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beschikbaar via EASO. Het gaat hierbij om onder meer hoor- en beslismedewerkers, maar ook experts op het gebied van informatie over landen van herkomst. Tevens is er een medewerker van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) actief als eiland coördinator voor de Europese Commissie. De eiland coördinator speelt een sleutelrol bij de verbetering van het samenspel tussen de diverse organisaties en autoriteiten, signaleert knelpunten en biedt oplossingen. Ook levert het COA via EASO twee experts ten behoeve van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) op Samos.

Verder levert Nederland tientallen experts aan Frontex. Het betreft o.a. experts van de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Betrokkenen worden tevens ingezet bij de eerste opvang op de eilanden (identificatie, registratie, begeleiding). Bilateraal helpt Nederland structurele verbeteringen te realiseren door strategische detacheringen van beleidsexperts. Zo heeft een opvangexpert van het COA samen met EASO plannen ontwikkeld ten behoeve van de structurele verbetering van de Griekse *Reception and Identification Service* (RIS). In dit kader heeft de Directeur van de RIS met een aantal medewerkers een studiebezoek gebracht aan de Nederlandse vreemdelingenketen, inclusief de locatie Ter Apel. Tevens is er een fondsenexpert werkzaam bij het Griekse Ministerie van burgerbescherming om de toegang tot en uitputting van EU fondsen door Griekenland te bevorderen. Ter verdere versterking van de goede samenwerking en het bevorderen van de kennisuitwisseling, heb ik tijdens mijn bezoek de Griekse Minister voor migratiebeleid, dhr. Koumoutsakos, uitgenodigd om Ter Apel te bezoeken. De uitnodiging werd door mijn ambtgenoot positief ontvangen. Ook heb ik in het verzoek van de Griekse autoriteiten bewilligd om 30.000 dekens te leveren als bijdrage aan het winterklaar maken van de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden. Het transport met deze dekens is inmiddels onderweg naar Griekenland.

Intensiveren samenwerking op het terrein van asiel en terugkeer

Tijdens mijn bezoek aan Griekenland heb ik gemeld dat Nederland bereid is om Griekenland te helpen waar nodig, om structurele verbeteringen in de Griekse asiel- en terugkeerprocedures te bewerkstelligen. De IND volgt dit op en is hierover in overleg met de Griekse autoriteiten. Hierbij wordt tevens gekeken naar eventuele noden die voortvloeien uit de invoering van de nieuwe asielwetgeving. Eerder dit jaar heeft Nederland, op verzoek van de Griekse autoriteiten, informatie gedeeld over het Nederlandse

juridische kader en de wijze waarop procedures zijn ingericht in Nederland. Daarnaast ondersteunt de DT&V Griekenland bij het verder ontwikkelen van een effectief terugkeerproces, zowel financieel als met expertise. Zo werken Nederlandse ambtenaren – in samenwerking met de Belgische migratiedienst – met de Griekse autoriteiten aan het opzetten van een systeem waarbij vreemdelingen met vertrekgesprekken (*counselling*) worden gestimuleerd tot zelfstandige terugkeer. Dit project wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Op 1 oktober 2019 is hiertoe een pilot gestart in een terugkeercentrum in Athene. Verder neemt Griekenland deel aan het door Nederland geleide *European Return and Reintegration Network* (ERRIN) dat re-integratiepakketten aanbiedt aan vreemdelingen die willen terugkeren.

Stand van zaken Griekse asielprocedures

In de beantwoording van het Schriftelijk Overleg (SO) JBZ-Raad d.d. 2 oktober jl. is, in reactie op de vraag van de leden van de D66-fractie, toegezegd informatie met u te delen over de stand van zaken van de Griekse asielprocedures. De nieuwe asielwet schept de voorwaarden voor de Griekse autoriteiten om meer controle te krijgen op het asielproces en terugkeer te bevorderen. In hoeverre dit zich vertaalt naar de praktijk, hangt af van de implementatie van deze wetgeving. Cruciaal is dat Griekenland zelf zorg gaat dragen voor humane opvang, snellere procedures, effectieve terugkeer en spoedige integratie, waarbij de steun van lidstaten en agentschappen aanvullend is. De Griekse regering beoogt met deze nieuwe wetgeving onder meer de groeiende achterstand in de behandeling van asielaanvragen weg te werken. De wijzigingen betreffen onder andere een striktere definiëring van «kwetsbare personen» en «familieleden» ten opzichte van eerdere Griekse wetgeving. Daarnaast worden er termijnen gesteld aan de behandeling van asielaanvragen en introduceert het wetsvoorstel de mogelijkheid van een lijst van veilige derde landen en landen van herkomst.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol